
Orbicon A/S

Klostermarken 12, 8800 Viborg

Årsrapport for 2018

CVR-nr. 21 26 55 43

Årsrapporten er fremlagt og
godkendt på selskabets ordi-
nære generalforsamling
den 29/3 2019

Bent Simonsen
Dirigent

Indholdsfortegnelse

Side

Påtegninger

Ledelsespåtegning 1

Den uafhængige revisors revisionspåtegning 2

Ledelsesberetning

Selskabsoplysninger 5

Hoved- og nøgletal 6

Ledelsesberetning 7

Koncern- og årsregnskab

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december 19

Balance 31. december 20

Egenkapitalopgørelse 23

Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december 24

Noter til årsregnskabet 25

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 for Orbicon A/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Årsregnskabet og koncernregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af selskabets og koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets og koncernens aktiviteter og koncernens pengestrømme for 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Viborg, den 21. marts 2019

Direktion

Per Christensen
adm. direktør

Bestyrelse

Lars Johansson
formand

Birgitte Brinch Madsen

Bent Ejnar Juul Simonsen

Flemming Henze Tomdrup

Christian Herskind Jørgensen

Anette Andersen

Aikaterini Tsitonaki

Frank Sander Nielsen

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Orbicon A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Orbicon A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet samt pengestrømsopgørelse for koncernen ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af regnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog med-

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

føre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 21. marts 2019

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Tue Stensgård Sørensen
statsautoriseret revisor
mne32200

Kim Danstrup
statsautoriseret revisor
mne32201

Selskabsoplysninger

Selskabet

Orbicon A/S
Klostermarken 12
8800 Viborg

Telefon: 87281100
Telefax: 87281199
E-mail: info@orbicon.dk
Hjemmeside: www.orbicon.dk

CVR-nr.: 21 26 55 43
Regnskabsperiode: 1. januar - 31. december
Hjemstedskommune: Viborg

Bestyrelse

Lars Johansson, formand
Birgitte Brinch Madsen
Bent Ejnar Juul Simonsen
Flemming Henze Tomdrup
Christian Herskind Jørgensen
Anette Andersen
Aikaterini Tsitonaki
Frank Sander Nielsen

Direktion

Per Christensen

Revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Strandvejen 44
2900 Hellerup

Pengeinstitut

Handelsbanken

Hoved- og nøgletal

Set over en 5-årig periode kan koncernens udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	Koncern				
	2018 TDKK	2017 TDKK	2016 TDKK	2015 TDKK	2014 TDKK
Hovedtal					
Resultat					
Nettoomsætning	474.854	486.771	522.330	487.265	452.744
Bruttofortjeneste	359.096	336.197	379.689	358.667	334.663
Egenproduktion	421.888	423.670	463.218	431.766	403.244
Resultat før finansielle poster	1.875	-63.287	2.539	21.141	17.976
Resultat af finansielle poster	-559	-2.135	-1.196	41	159
Årets resultat	576	-53.840	123	17.717	12.456
Balance					
Balancesum	199.792	217.024	242.863	233.582	185.994
Egenkapital	44.197	43.758	59.132	64.255	50.795
Pengestrømme					
Pengestrømme fra:					
- driftsaktivitet	50.739	-28.155	-13.263	19.375	35.001
- investeringsaktivitet	399	-7.795	-11.138	-43.383	-3.337
heraf investering i materielle anlægsaktiver	-1.923	-7.347	-3.179	-2.197	-2.040
- finansieringsaktivitet	-1.511	35.923	-5.080	-5.356	-6.605
Årets forskydning i likvider	49.627	-27	-29.481	-29.364	25.059
Antal medarbejdere	527	586	579	519	492
Nøgletal i %					
Bruttomargin	75,6%	69,1%	72,7%	73,6%	73,9%
Overskudsgrad	0,4%	-13,0%	0,5%	4,3%	4,0%
Afkastningsgrad	0,9%	-29,2%	1,0%	9,1%	9,7%
Soliditetsgrad	22,1%	20,2%	24,3%	27,5%	27,3%
Forrentning af egenkapital	1,3%	-104,7%	0,2%	30,8%	26,6%
Likviditetsgrad	111,7%	97,0%	110,1%	109,5%	118,2%
EBITDA -Margin	2,9%	-10,2%	3,3%	7,4%	6,1%

Nøgletallene er udarbejdet i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings anbefalinger og vejledning. Der henvises til definitioner i afsnittet om regnskabspraksis.

Ledelsesberetning

Hovedaktivitet

Orbicon er en mellemstor nordisk rådgivende vidensvirksomhed med internationale spidskompetencer, der leverer tekniske og samfundsmæssige løsninger på tværs af kompetenceområderne forsyning, infrastruktur, miljø, natur, byggeri og IT. Fællesnævneren er bæredygtige løsninger, der skaber værdi for vores kunder, samarbejdspartnere og vores samfund.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Årets resultat

Driftsresultatet EBITDA for 2018 udgør 13,6 mio. kr., og EBT udgør 1,3 mio. kr. Resultatet er over budgetniveau og betragtes som værende tilfredsstillende set i forhold til 2017.

Vi har nået en nettoomsætning på 475 mio. kr. og en egenproduktion på 422 mio. kr., hvilket er et fald på 2 mio. kr. svarende til 0,4 %. Antallet af FTE'ere er for samme periode er faldet med 10% fra 586 til 527 ultimo 2018.

Samlet er lønsomheden (EBITDA-margin) på virksomhedens nettoomsætning 2,9%, hvilket er en stigning på 13,1% i forhold til sidste år.

Aktiviteter i årets løb

Årets resultat for 2018 er en væsentlig forbedring i forhold til 2017. Forbedringen skyldes blandt andet gennemførelse af en række organisatoriske og omkostningsmæssige tiltag, styrket fokus på projekt- og risikoleddelse samt tilgang af nye interessante projekter inden for klimatilpasning, miljø og byggeri.

Indtjeningsudviklingen i 2018 har været præget af en væsentlig forbedring både set i forhold til budget og 2017. I 2018 er Data|APEX (Cloud-baseret Business Intelligence) udskilt i eget selskab, der i denne forbindelse er solgt til Dalgasgroup på markedsvilkår for 15 mio. kr. (svarende til indregnet avance under andre driftsindtægter) for derigennem at kunne sikre de rette vækstmuligheder.

Miljø divisionen

Miljødivisionen har i 2018 leveret et resultat under det forventede, dog væsentlig bedre end 2017, men har alligevel formået at fastholde den meget høje markedsandel på de centrale markeder for divisionen.

Der er generelt et tryk på priserne i et meget konkurrencepræget offentligt marked. Der er arbejdet intenst med at differentiere divisionens opgaveportefølje, således at opgaver og rammeaftaler med meget pressede og lave priser fravælges og i højere grad erstattes med mere lukrative og økonomisk bæredygtige projektmuligheder. Det er lykkedes med succes på flere dele af divisionens markedsplads, specielt på markedet for kortlægning og oprensning af jordforurening i det offentlige marked. Tilsvarende er det lykkedes at fastholde væksten på markedet for forureningskortlægninger og -oprensninger for det private segment.

Ledelsesberetning

Det er lykkedes at komme tilbage på vækstsporet inden for naturgenopretning og vådområdeopgaver – både i relation til vandmiljøplanernes implementering og opgaver i relation til klimatilpasning i såvel de bynære miljøer og det åbne land.

Ligeledes er det centrale marked omkring vandløbene i form af regulativrevisioner og den fortsatte monitorering af afstrømning og vandstand samt den digitale databearbejdning meget vigtig og betydelig for divisionens arbejde.

Markedet for miljørådgivning inden for det marine område – både kystnært og på det åbne hav – er det lykkedes at få en markant voksende andel af, og potentialet på dette felt er voksende.

Forventningerne til 2019 er at fortsætte væksten på det private marked for jord- og bygningsforurening samt at fastholde positionen på natur- og vandløbsområdet. Det er desuden forventningen at kunne differentiere divisionen endnu mere på det marine miljømarked – både ved bidrag på en række af de store VVM-opgaver på marine forsyningstekniske anlæg i samarbejde med internationale konsortier samt i forbindelse med ressourcekortlægninger og det tiltagende behov for rådgivning i forbindelse med kystsikring relateret til klimasikring. Det er tillige forventningen, at divisionen kan fastholde den positive udvikling på en bedre prissætning af rådgivningen og dermed mere stabil indtjening på baggrund af fokusering på spidskompetencer i divisionen.

Forsynings- og infrastruktur divisionen

Forsynings- og infrastrukturdivisionen har haft et godt år trods enkelte projektmæssige udfordringer, hvilket har haft indflydelse på det samlede resultat. Resultatet for basisforretningen er tilfredsstillende.

Orbicon markerer sig fortsat som en markant rådgiver inden for klimatilpasning og har vundet markedsandele og flere nye toneangivende projekter - især i hovedstadsområdet.

Forsyningsmarkedet generelt har i 2018 fortsat oplevet øget konkurrenceudsættelse af opgaver og rammeaftaler, hvilket medfører skærpet konkurrence på bl.a. timepriser, men det er lykkedes at fastholde omsætningen på hovedforretningen.

På samme område oplevede Infrastruktur øget konkurrence som følge af opbremsningen af de statslige vejprojekter. En væsentlig del af omsætningen består af mindre opgaver uden konkurrence. På denne måde er det lykkedes at fastholde omsætningen ved en fokuseret indsats over for bl.a. det kommunale segment.

Forventningerne til 2019 er, at Forsynings- og infrastrukturdivisionen opnår fortsat forbedret indtjening drevet af spidskompetencer inden for klimatilpasning, forsyning og infrastruktur. Til gengæld kan afslutningen af et enkelt problemprojekt få indflydelse på det samlede resultat.

Ledelsesberetning

Byggeri divisionen

Der er i løbet af 2018 gennemført en omfattende reorganisering i byggeridivisionen. Dette har blandt andet medført, at afdelingerne i divisionen er blevet mindre og mere markedsorienteret, ligesom der er sket ændringer på ledelsesniveau, herunder ansat en ny divisionsdirektør. Kontorerne på Frederiksberg og Hillerød er lukket ned, og medarbejderne herfra er flyttet til hovedkontoret i Høje Taastrup.

De udfordringer, der var i 2017 med en række risikoprojekter med lav dækningsbidrag, trak også spor ind i 2018. Samtidig var den planlagte vækst ikke realiserbar, og budgetmålet for byggeridivisionen blev derfor ikke indfriet. Det har dog været tydeligt, at arbejdet med at stabilisere den nye afdelingsstruktur kombineret med et styrket fokus på kontraktindgåelse, prisdannelse og projekteksekvering, har båret frugt. Således er resultatet på driften løbende forbedret, og specielt i den sidste del af året ses tydelige forbedringer.

For 2019 handler det om at kunne fortsætte fremgangen fra den sidste del af 2018 og dermed skabe en stabil forretning. Dette skal ske gennem tre strategiske indsatsområder: at forbedre lønsomheden på vores projekteringsopgaver, vækste forretningen inden for konsulent- og bygherrerådgivning samt være blandt de førende inden for bæredygtigt byggeri. Markedspositionen inden for digitalisering og bæredygtighed forventes yderligere udbygget i 2019.

Informatik

Informatik blev medio 2018 opdelt i 2 separate afdelinger for henholdsvis software-løsninger primært til forsyningsbranchen samt en afdeling med fokus på Data|APEX, som er et Cloud-baseret Business Intelligence system, der ved udgangen af 2018 blev solgt til Dalgasgroup på markedsvilkår. Dette blev effektueret for derigennem at kunne sikre yderligere investeringer og udvikling af systemet.

Informatik har i 2018 udviklet en række nye produkter til forsyningsseksktaberne, men der har desuden været fokus på udvikling af forretningsunderstøttende produkter for den øvrige del af Orbicon. Disse tiltag vil blive videreført og forstærket ind i 2019. Det er således forventningen, at forretningsområdet Informatik over den kommende periode vil styrke sin position gennem en udvidelse af kundebasen, produktportefølje og kapacitet.

Det nye fokus forventes at styrke den kommercielle vækst i Informatik og skabe en ny position i markedet, som kan danne grundlag for en forventet internationalisering i 2019.

Ledelsesberetning

International divisionen

Væksten af vores International division fortsatte i 2018. Således er forretningen Orbicon Arctic vækset med 7,9%, mens forretningen i Sverige vækstede med 15,8% på omsætningen.

Orbicons aktiviteter i Grønland og Island drives som et selskab under fælles ledelse. Selskabet – Orbicon Arctic – har primær fokus på byggeri og anlæg. Kombinationen af en stærk forankret lokal rådgiver med et moderselskab med flere ressourcer til spidsbelastninger skaber den perfekte balance for et stærkt set-up. I 2018 er filialen i Reykjavik fordoblet til nu at beskæftige 6 medarbejdere.

I det svenske marked har en stærk indsats sikret, at Orbicon AB nu også kan levere løsninger inden for VA-området (Vatten och Avlopp). Dette har manifesteret sig i flere rammeaftaler for bl.a. Stockholm Vatten. Denne strategiske satsning vil fortsætte ind i 2019, og det er fra dette område, vi over de kommende år kan vækste i selskabet.

I det kommende år forventes en vækst på niveau med 2018, således forventes den samlede vækst i International at ligge på 12-15% på omsætningen. Denne vækst ser vi etableret gennem en styrkelse af satsningen i Island samt øget fokusering på både VA-området herunder klimatilpasning samt gennem en fælles salgsindsats med Informatik i Sverige.

CSR: Redegørelse for samfundsansvar

I Orbicon løser vi projekter til gavn for vores kunder og den verden vi lever i. Vores mål er at levere integrerede og bæredygtige løsninger inden for miljø, natur, forsyning, infrastruktur og byggeri. Urbanisering, klimaudfordringen og rent vand er nogle af de områder, vi med stor passion og ekspertise engagerer os i. Fællesnævneren for os er bæredygtige løsninger, der skaber værdi for vores kunder, samarbejdspartnere og fælles omgivelser.

I vores virke og i de løsninger vi leverer til vores kunder bidrager vi til opnåelsen af de 17 verdensmål for bæredygtig udvikling, som blev vedtaget af FN i 2015.

Vores syn på Orbicons samfundsansvar er beskrevet i vores CSR-politik og tager udgangspunkt i UN Global Compact – FN's 10 principper for ansvarlig virksomhedsførelse og en mere bæredygtig fremtid. Vi ser disse principper, der er baseret på internationalt vedtagne konventioner inden for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorrruption, som en naturlig del af det at drive en god og sund forretning.

Ledelsesberetning

Menneske- og arbejdstagerrettigheder

I Orbicon støtter og respekterer vi beskyttelsen af de internationalt anerkendte menneskerettigheder, som er en integreret del af vores Code of Conduct. I denne har vi beskrevet Orbicons forretningsetiske principper og holdninger i forhold til ansvar for miljø, sociale forhold, sundhed, sikkerhed, kvalitet, professionel integritet samt korrupsion og bestikkelse.

Det er vores grundlæggende overbevisning, at alle har ret til lige behandling uanset køn, race, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering. Og det er ud fra den overbevisning, at vi bedriver vores forretning. Alle medarbejdere i Orbicon har frihed til at organisere sig og ret til kollektive forhandlinger, og vi støtter udryddelse af enhver form for tvangsarbejde samt afskaffelsen af børnearbejde.

Orbicons Code of Conduct anvendes af de ansatte samt over for vores samarbejdspartnere i forbindelse med etablering af underrådgivningsaftaler og andre leverandøraftaler. Vi planlægger at indarbejde kodekset i vores onboarding-program for at sikre, at nye medarbejdere hurtigst muligt bliver bekendt med vores tilgang til det at være en socialt ansvarlig virksomhed.

Det er vigtigt for en rådgivningsvirksomhed som os at kunne tiltrække de rette medarbejdere. Vi betragter derfor vores omdømme som en væsentlig risikoparameter og tror på, at lige behandling af alle og respekt for arbejdstagerrettigheder er en vigtig forudsætning for at blive anerkendt som en attraktiv arbejdsplads.

Mangfoldighed

Vi er modstandere af diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold, og vores politik om det underrepræsenterede køn i ledelsen følger Hedeselskabets koncernpolitik.

Koncernen har følgende politikker for at fremme den kønsmæssige ligestilling på ledelsesniveau:

- Kompetencerne er til enhver tid den afgørende parameter i ansættelser og forfremmelser i koncernen
- Medarbejdere og jobsøgere har samme muligheder for at gøre karriere i koncernen - uanset køn
- Koncernen støtter op omkring initiativer, der får flere unge til at vælge de naturfaglige uddannelser, herunder særlige arrangementer for at få flere piger til at vælge naturfaget.

Ledelsesberetning

Virksomheden er i den tekniske/naturvidenskabelige sektor, hvor der ikke er en ligelig kønsfordeling, hvilket også er afspejlet i vores organisation.

Andel af kvinder i Orbicon*	2016	2017	2018
Bestyrelse	25%	25%	25%
Bestyrelse (generalforsamlingsvalgte)	20%	20%	20%
Topledelse niveau 1 og 2	25%	13%	0%
Niveau 3 + stabschefer	22%	31%	42%
Medarbejdere samlet	37%	35%	35%

*i Danmark

Bestyrelsen i Orbicon har sat et måltal for andelen af det underrepræsenterede køn blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer på 30% for 2018. Det skal bl.a. ske ved, at man, når der sker afgang fra bestyrelsen, i rekrutteringsprocessen vil have særlig fokus på at have egnede kvindelige emner blandt bestyrelseskandidaterne. Der har ikke været udskiftning blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer i 2018, og andelen af det underrepræsenterede køn har derfor ikke ændret sig fra 2017 til 2018.

I 2018 er andelen af kvinder på ledelsesniveau 1 og 2 faldet til 0%. Målet for 2019 er at komme tilbage på tidligere niveau. Det vil vi arbejde på bl.a. ved også her at have særlig fokus i rekrutteringsprocessen på at have egnede kvindelige emner blandt kandidaterne. Der er i slutningen af 2018 rekrutteret en ny kandidat til niveau 2 samt ændret i organisationsstrukturen. Dette vil ændre andelen af det underrepræsenterede køn på topledelsesniveau fra 0 til 29%, dog først med effekt fra starten af 2019.

På ledelsesniveau 3 er andelen af kvinder steget for andet år i træk og ligger i 2018 på 42%. Målet for 2019 er at holde dette niveau bl.a. gennem nedsættelse af et udvalg, der skal komme med forslag til konkrete initiativer til, hvordan vi kan tiltrække og fastholde flere kvinder på såvel leder- som medarbejderniveau.

I 2018 har vi haft fortsat fokus på mangfoldighed, bl.a. har vi fokus på karriereplanlægning i den årlige PU (Personlig Udviklingssamtale). Her motiveres den enkelte mandlige eller kvindelige medarbejder til at tænke i karriere, hvor ledelsesvejen udgør en af flere karriereveje.

Når vi deltager på fx uddannelsesmesser, sikrer vi, at der i bemanningen er repræsentanter fra begge køn, og når vi slår stillingsopslag op, sikrer vi, at de er tilpas neutrale til, at de kan appellere til både kvinder og mænd.

Ledelsesberetning

Vi vil gerne bidrage til, at flere piger tager en teknisk eller naturvidenskabelig uddannelse. Som følge heraf deltager vi aktivt i Jet-Net, herunder i arrangementet Girls Day In Science, der. Girls' Day in Science er en kampagne, der skal gøre piger fra grundskole og gymnasier interesserede i den naturvidenskabelige og tekniske uddannelsesretning. Orbicon bidrog i 2018 til kampagnen ved et arrangement, hvor 15 piger fra Høje Tåstrup Gymnasium blev inviteret indenfor og introduceret til bæredygtigt byggeri og klimatilpasning. Pigerne fik ny viden med sig og blev guidet af to kvindelige ansatte og deltog i løsning af konkrete opgaver med måling og analyse på virksomhedens grund ift. klimatilpasningsløsninger.

Evalueringen af Girls' Day in Science 2018 viste, at 40% af pigerne havde fået mere lyst til at tage en teknisk eller naturvidenskabelig uddannelse, og 90% af pigerne følte sig inspireret af de kvindelige rollemodeller, de mødte.

Arbejdspladsvurdering (APV) og medarbejdertilfredshed

I 2018 har vi ikke gennemført APV, da vi gennemførte en APV på alle vores lokationer i 2017 og udarbejdede handlingsplaner. Det resulterede i konkrete tiltag i forhold til bl.a. støj, temperatur, indeklimate m.m. Desuden blev arbejdsmiljørepræsentanterne trænet i at kunne vejlede ansatte omkring ergonomiske forhold ved kontorarbejde og indretning af skærmarbejdspladser.

I 2018 har vi arbejdet med et nyt trivselskoncept, der indføres i Q1 2019. Det nye koncept indeholder flere, mindre omfangsrige målinger om året med hurtig rapportering, hvilket gør det muligt at følge op og indføre trivselstiltag hurtigere, end med den tidligere model. Endvidere indeholder det nye koncept trivselsdialoger mellem medarbejder og chef.

Den nye overordnede strategi 2019-2021 for Orbicon indeholder fire strategiske fokusområder, hvoraf det ene er Medarbejdere. Trivselskonceptet indgår heri.

Efteruddannelse og personlig udvikling

Som vidensvirksomhed satser Orbicon på kontinuerligt at efteruddanne medarbejderne, så de kan fastholde et højt kompetenceniveau. Der gennemføres systematisk uddannelsesplanlægning og der evalueres på opfyldelsesgraden. Efteruddannelse sker gennem internt udviklede kursusforløb i Orbicon Academy, som sidemands-oplæring på projekter eller ved eksterne kurser, længerevarende uddannelsesforløb og gennemførelse af erhvervs-ph.d. projekter.

Vi har en projektlederuddannelse, hvis formål er at sikre ensartet viden og kompetencer ift. Orbicons arbejdsgange og forretningsprocesser.

Omkostninger til efteruddannelse i gennemsnit pr. medarbejder	2014	2015	2016	2017
Branche gennemsnit*	5.900	7.500	7.000	5.400
Orbicon	9.275	8.401	8.535	8.195

*Kilde: FRI's Brancheundersøgelse 2017

Ledelsesberetning

Tal fra FRI's Brancheundersøgelse 2017 viser, at der i branchen generelt bruges en del færre penge på efteruddannelse ift. tidligere. I Orbicon ligger vi nu temmelig meget over gennemsnittet for branchen, selvom vores omkostninger til efteruddannelse er faldet en smule i forhold til året før. For de kommende år er det vores ambition at ligge på branchegennemsnittet.

Grønland

I Orbicons arktiske selskab er vores primære CSR fokus at skabe arbejdspladser lokalt. Vi vil sikre, at grønlandske og islandske unge mennesker, der har været i udlandet for at studere, har arbejdspladser at vende hjem til.

Vi mener derfor, at det er vigtig for samfundet, at opgaver, der udbydes, holdes lokalt i det omfang, det giver praktisk værdi. Det betyder, at vi hellere arbejder sammen med lokale partnere end at sende arbejde ud af landet. For at styrke denne position tager vi ofte praktikanter, således har vi normalt 2 unge studerende på kontoret både forår og efterår. I den administrative gruppe har vi desuden valgt også at have en kontorelev, men da vi på grund af vores størrelse ikke kan skabe en elevplads på fuldtid, har vi valgt at dele denne stilling med Grønlands Erhverv (GE).

Praktikanter og elever i Danmark

Vi tager hvert år nye praktikanter for at støtte op om, at vi får nogle nye og dygtige kræfter ud på arbejdsmarkedet. I 2018 havde vi fem praktikanter, som fik løn, og tre elever i Danmark.

Sikkerhed og sundhed

Orbicon har et aktivt forebyggende sikkerheds- og sundhedsarbejde. I 2018 har vi bl.a. arbejdet med at opdatere vores APB'er (arbejdspladsbrugsanvisninger for kemikalier på arbejdspladsen) og gøre dem tilgængelige på intranettet. Dette arbejde fortsætter i 2019.

Der er planlagt et kursus for arbejdsmiljørepræsentanterne to dage i marts 2019. På kurset vil der blive taget udgangspunkt i to væsentlige arbejdsmiljøudfordringer: Sikkerhed og forandringer af adfærd. Emnet ligger i forlængelse af den 2-dages uddannelse, som arbejdsmiljørepræsentanterne gennemgik i 2017, der havde fokus på registrering af hændelser og nærved-hændelser samt systematisk arbejde med arbejdsmiljørelaterede risici. Uddannelsen har bidraget til en mere proaktiv tilgang til håndtering af potentielle farer.

Vi har som virksomhed få arbejds-skader. Der blev registreret ti hændelser i 2018, seks i 2017 og fem i 2016 - ingen af dem alvorlige. Vi er dog opmærksomme på, at tendensen er stigende. Stigningen kan skyldes, at vi er blevet mere opmærksomme på hændelser og bedre til at få dem registreret. Vi har i 2018 igangsat yderligere tiltag for at arbejde systematisk med læring fra hændelser og nærved-hændelser som forebyggende indsats ved at gennemgå tilfældene og uddrage læring derfra, som vi kan informere de øvrige medarbejdere om.

Ledelsesberetning

I 2017 havde Orbicon et gennemsnitligt sygefravær på 8,3 dage, hvilket ligger højere end i branchen, som ligger på 6,7 dage. Hvis vi tager de langtidssyge fra, ligger vi på 4,5 dage, hvilket er omtrent på brancheniveau, som er på 4,4 dage. Vi følger sygefraværet tæt med det formål at nedbringe det. Vores opmærksomhed er rettet mod langtidssyge, stress og tilbagevendende kortvarig sygdom. Vores indsats for langtidssyge, inkl. stress, indeholder samtaler og et individuelt tilpasset forløb, der skal sikre en varig tilbagevenden til arbejdet. Indsatsen mod tilbagevendende kortvarig sygdom indeholder dialog og opfølgning. Sygefraværet er kun blevet en smule mindre i 2017, men vi kan bedre tage hånd om de syge medarbejdere, herunder gør vi brug af § 56-erklæringer. Arbejdet med at nedbringe sygefraværet fortsætter i 2019.

Ansvar for miljø og klima

Orbicon har en miljøpolitik som en del af vores forretningsetiske politik (Code of Conduct). I forhold til driften af vores egen virksomhed vil vi:

- Reducere det relative ressourceforbrug og affaldsmængden
- Minimere energiforbruget
- Overholde gældende lovgivning både ved drift af egen virksomhed og som rådgiver for andre.

Vi er en anerkendt miljø- og klimatilpasningsrådgiver, og det er derfor vigtigt, at vi selv forstår at tage ansvar for miljø og klima og så at sige holde orden i eget hus. Gør vi ikke det, risikerer vi, at det går ud over vores omdømme og dermed vores forretning.

Vi er som udgangspunkt en kontorarbejdsplads, så vores direkte miljøbelastning sker gennem transport og forbrug af el, varme, vand og papir.

For at reducere transportforbruget anvender vi digitale kommunikationskanaler til direkte dialog og møder på tværs af landet og mellem vore internationale datterselskaber. Vi affaldssorterer papir og pap og har skarpt fokus på forbruget af vand, varme og el.

Forbrug	2015	2016	2017
Varmeforbrug i alt pr. m ² (kWh/m ²)	74	75	51
Varmeforbrug pr. medarbejder (kWh/medarb.)	3.228	3.001	2.725
Elforbrug i alt pr. m ² (kWh/m ²)	35	34	24
Elforbrug pr. medarbejder (kWh/medarb.)	1.528	1.356	1.312
Vandforbrug pr. m ² (m ³ /m ²)	0,12	0,13	0,10
Vandforbrug pr. medarbejder (m ³ /medarb.)	5,26	5,19	5,38
Firmakørsel i privatbil (km/medarb.)	3.829	4.086	3.877
Papirforbrug (ton)	11	13	6
Papirforbrug pr. medarbejder (kg/medarb.)	19	22	10

Da vi ikke har modtaget alle årsopgørelserne på energiforbruget for 2018 inden afslutningen af årsregnskabet, rapporteres det grønne regnskab ét år forskudt i forhold til årsrapporten.

Ledelsesberetning

Reduktion af madspild

I 2018 har vi fortsat vores arbejde med at reducere madspild. På vores to største lokationer, Høje Taastrup og Viby J, samarbejder vi med Daka ReFood og indsamler madaffald, som leveres videre til Daka ReFood til genanvendelse på den måde, der giver bedst mening miljømæssigt og økonomisk. Genanvendelsen skaber grøn energi og sikrer, at vigtige næringsstoffer kommer tilbage til jorden.

Vores og vores køkkeners indstilling til madspild er, at det skal være så minimalt som muligt. Størstedelen af vores madspild kommer fra måden, hvorpå ingredienserne bearbejdes, samt fra overskudsmad fra buffeterne.

Efter en stigning fra 2016 til 2017 er der i 2018 sket en reduktion i madaffald, og målet er yderligere at reducere mængden.

Sendt til genanvendelse (kg)	2016	2017	2018
I alt	8.329	11.807	10.166

Goodwings

Vi har i 2018 indgået en aftale med Goodwings, som vi booker hoteller igennem. Goodwings er en samfundsansvarlig hotelportal, hvor halvdelen af fortjenesten går til projekter, der støtter op om FN's 17 verdensmål, uden at det koster mere for os. Vi har valgt at støtte NGO'en Plastic Change. Det betyder, at for hver 1.000 kr. vi bestiller hotel for, går cirka 50 kr. til Plastic Change og deres arbejde for at bekæmpe den voksende mængde plastikforurening i verdenshavene.

Klimapolitik

Orbicon har ikke en formuleret klimapolitik, men opfatter indsatsen over for klimaet som en integreret del af miljøpolitikken.

Videndeling, udvikling og kvalitet

Orbicon vil gerne bidrage til den samfundsmæssige udvikling og være med til at højne vidensniveauet inden for vores faglige områder, og vi deltager i udviklingsprojekter sammen med forskningsinstitutioner, andre virksomheder og offentlige myndigheder.

Ledelsesberetning

Vi stiller ressourcer til rådighed for og bidrager med vores ekspertise i en lang række fora, herunder:

- Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI)
- CONCITO - Den Grønne Tænk tank
- Byggeriets samfundsansvar
- DI's faglige miljø og energiudvalg
- DI's branchenetværk Videnrådgiverne
- DI's Byggeri og Anlæg
- ATV - Akademiet for de tekniske videnskaber
- Brancheforeningen - Dansk Miljøteknologi
- IDA-miljø
- Miljø og naturklagenævnets ekspertpanel
- Diverse kommunale klimaråd
- Danish Water Forum
- Jet-Net – skole-virksomhedssamarbejde
- DAKOFA – kompetencecenter for affald og ressourcer

Mange af vores projekter har stor indflydelse på omgivelserne. Derfor gennemgår alle vores projekter en systematisk kvalitetssikring efter et standardiseret kvalitetssikringssystem, som lægger sig op af ISO 9001.

Korruption og bestikkelse

Vi lever som virksomhed af at sælge rådgivning og projekter. For at sikre, at vores kunder har den fornødne tillid til os, må vi til enhver tid fremstå som en troværdig partner, der handler etisk forsvarligt.

I vores code of conduct har vi beskrevet vores ansvar for at bekæmpe korruption og bestikkelse. Vi deltager ikke i nogen form for direkte eller indirekte korruption/bestikkelse i henhold til Verdensbankens definition og retningslinjer for bekæmpelse af korruption og økonomisk kriminalitet. De samme krav stiller vi til vores partnere i forbindelse med gennemførelse af fællesprojekter.

Alle nye medarbejdere sættes ind i vores retningslinjer, og vi har planer om at indarbejde bekæmpelse af korruption og bestikkelse som en fast del af vores projektledelseskurser.

Der har i 2018 ikke været nogle sager om korruption eller bestikkelse i Orbicon.

Ledelsesberetning

Ejerforhold

Orbicon er 100% ejet af Dalgasgroup A/S, der er den erhvervsdrivende del af foreningen, Hedeselskabet. Hedeselskabet arbejder for at forbedre bo- og levevilkårene og for at udnytte naturressourcerne til gavn for samfundet gennem forskning, udvikling og formidling inden for natur, miljø og energi, og udbyttet fra Orbicons virksomhed bidrager til at foreningen kan indfri sit formål.

Vi har et særligt fokus på eventuelle interessekonflikter, der kunne opstå mellem koncernforbundne selskaber i forbindelse med arbejde med koncernen som rådgiver og udfører.

Udbytte til ejerne

Bestyrelsen foreslår, at der ikke udbetales udbytte til ejerne.

Forventet udvikling

Den forøgede fokusering på styrkelse af projekt – og risikoledelse skal forøges yderligere med forbedret driftsindtjening til følge.

Begivenheder efter balancedagen

Der er ikke efter balancedagen og frem til aflæggelse af årsrapporten indtrådt afgørende forhold, som forrykker vurderingen af års- og koncernregnskabet.

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	Koncern		Moderselskab	
		2018	2017	2018	2017
		TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Nettoomsætning	1	474.854	486.771	409.831	429.684
Andre driftsindtægter		23.969	1.225	24.480	2.085
Andre eksterne omkostninger		-139.727	-151.799	-114.545	-132.745
Bruttoresultat		359.096	336.197	319.766	299.024
Personaleomkostninger	2	-345.008	-385.440	-307.659	-351.581
Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	3	-11.689	-13.542	-9.998	-11.788
Andre driftsomkostninger		-524	-502	-484	-480
Resultat før finansielle poster		1.875	-63.287	1.625	-64.825
Indtægter af kapitalandele i dattervirksomheder	9	0	0	-359	758
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder		0	-95	0	-95
Finansielle indtægter	4	97	9	42	59
Finansielle omkostninger	5	-656	-2.049	-581	-2.012
Resultat før skat		1.316	-65.422	727	-66.115
Skat af årets resultat	6	-740	11.582	-151	12.275
Årets resultat		576	-53.840	576	-53.840

Balance 31. december

Aktiver

	Note	Koncern		Morderselskab	
		2018 TDKK	2017 TDKK	2018 TDKK	2017 TDKK
Færdiggjorte udviklingsprojekter		1.727	2.303	1.727	2.303
Erhvervede patenter		3.062	5.174	3.062	5.174
Goodwill		33.412	39.397	26.350	31.220
Immaterielle anlægsaktiver	7	38.201	46.874	31.139	38.697
Produktionsanlæg og maskiner		1.116	1.031	765	496
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		3.611	4.812	3.125	4.088
Indretning af lejede lokaler		2.917	3.411	2.843	3.391
Materielle anlægsaktiver	8	7.644	9.254	6.733	7.975
Kapitalandele i dattervirksomheder	9	0	0	16.314	16.820
Kapitalandele i associerede virksomheder	10	0	1.804	0	1.804
Tilgodehavender i associerede virksomheder		0	192	0	192
Finansielle anlægsaktiver		0	1.996	16.314	18.816
Anlægsaktiver		45.845	58.124	54.186	65.488

Balance 31. december

Aktiver

	Note	Koncern		Morderselskab	
		2018 TDKK	2017 TDKK	2018 TDKK	2017 TDKK
Varebeholdninger	11	376	562	0	140
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		113.885	121.836	102.934	108.348
Igangværende arbejder for fremmed regning	12	14.278	19.257	10.020	17.025
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		3.975	797	4.803	1.056
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		0	1	0	1
Andre tilgodehavender		7.686	8.061	7.359	7.967
Udskudt skatteaktiv	16	439	0	0	0
Selskabsskat		650	884	0	0
Periodeafgrænsningsposter	13	4.047	4.761	2.817	4.222
Tilgodehavender		144.960	155.597	127.933	138.619
Likvide beholdninger		8.611	2.741	0	0
Omsætningsaktiver		153.947	158.900	127.933	138.759
Aktiver		199.792	217.024	182.119	204.247

Balance 31. december

Passiver

	Note	Koncern		Moderselskab	
		2018 TDKK	2017 TDKK	2018 TDKK	2017 TDKK
Selskabskapital		22.500	22.500	22.500	22.500
Reserve for udviklingsomkostninger		1.348	1.797	1.348	1.797
Overført resultat		20.349	19.461	20.349	19.461
Egenkapital	14	44.197	43.758	44.197	43.758
Hensættelse til udskudt skat	16	19.004	9.503	16.537	8.056
Andre hensættelser	17	5.110	0	5.110	0
Hensatte forpligtelser		24.114	9.503	21.647	8.056
Kreditinstitutter		10.724	54.481	4.646	51.473
Leverandører af varer og tjenesteydelser		11.798	16.893	9.146	15.106
Igangværende arbejder for fremmed regning, forpligtelser	12	39.329	26.219	39.329	26.219
Gæld til tilknyttede virksomheder		1.555	81	1.533	126
Selskabsskat		0	348	0	363
Anden gæld		67.760	65.143	61.306	58.548
Periodeafgrænsningsposter	18	315	598	315	598
Kortfristede gældsforpligtelser		131.481	163.763	116.275	152.433
Gældsforpligtelser		131.481	163.763	116.275	152.433
Passiver		199.792	217.024	182.119	204.247
Resultatdisponering	15				
Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser	21				
Nærtstående parter	22				
Anvendt regnskabspraksis	23				

Egenkapitalopgørelse

Koncern

	Selskabskapital	Reserve for udviklings- omkostninger	Overført resultat	I alt
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Egenkapital 1. januar	22.500	1.797	19.461	43.758
Valutakursregulering	0	0	-137	-137
Årets af- og nedskrivning	0	-449	0	-449
Årets resultat	0	0	1.025	1.025
Egenkapital 31. december	22.500	1.348	20.349	44.197

Moderselskab

Egenkapital 1. januar	22.500	1.797	19.461	43.758
Valutakursregulering	0	0	-137	-137
Årets af- og nedskrivning	0	-449	0	-449
Årets resultat	0	0	1.025	1.025
Egenkapital 31. december	22.500	1.348	20.349	44.197

Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	Koncern	
		2018 TDKK	2017 TDKK
Årets resultat		576	-53.840
Reguleringer	19	12.849	3.986
Ændring i driftskapital	20	29.661	24.899
Pengestrømme fra drift før finansielle poster		43.086	-24.955
Renteindbetalinger og lignende		98	9
Renteudbetalinger og lignende		-653	-2.047
Pengestrømme fra ordinær drift		42.531	-26.993
Modtaget/betalt selskabsskat		8.208	-1.162
Pengestrømme fra driftsaktivitet		50.739	-28.155
Køb af immaterielle anlægsaktiver		-753	-490
Køb af materielle anlægsaktiver		-1.923	-7.347
Salg af immaterielle anlægsaktiver		633	0
Salg af materielle anlægsaktiver		638	42
Salg af finansielle anlægsaktiver m.v.		1.804	0
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		399	-7.795
Tilbagebetaling af gæld til tilknyttede virksomheder		-1.704	-2.849
Tilbagebetalt udlån til associerede virksomheder		193	197
Kontant kapitalforhøjelse		0	45.000
Betalt udbytte		0	-6.425
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		-1.511	35.923
Ændring i likvider		49.627	-27
Likvider 1. januar		-51.740	-51.713
Likvider 31. december		-2.113	-51.740
Likvider specificeres således:			
Likvide beholdninger		8.611	2.741
Kassekredit		-10.724	-54.481
Likvider 31. december		-2.113	-51.740

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Moderselskab	
	2018 TDKK	2017 TDKK	2018 TDKK	2017 TDKK
1 Nettoomsætning				
Geografiske markeder				
Nettoomsætning, indland	420.731	441.634	403.000	424.522
Nettoomsætning udland	54.123	45.137	6.831	5.162
	474.854	486.771	409.831	429.684
Aktiviteter				
Varesalg, service og rådgivningsydelser	474.854	486.771	409.831	429.684
	474.854	486.771	409.831	429.684
2 Personaleomkostninger				
Lønninger	317.102	352.825	289.959	328.087
Pensioner	5.037	2.997	2.720	2.997
Andre omkostninger til social sikring	11.339	13.817	4.821	6.102
Andre personaleomkostninger	11.530	15.801	10.159	14.395
	345.008	385.440	307.659	351.581
Heraf udgør vederlag til direktion og bestyrelse	2.985	3.072	2.985	3.072
Gennemsnitligt antal beskæftigede medarbejdere	527	586	456	528

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Moderselskab	
	2018 TDKK	2017 TDKK	2018 TDKK	2017 TDKK
3 Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver				
Afskrivninger af immaterielle anlægsaktiver	8.789	10.277	7.674	9.158
Afskrivninger af materielle anlægsaktiver	3.470	3.115	2.905	2.466
Gevinst og tab ved afhændelse	-570	150	-581	164
	11.689	13.542	9.998	11.788
4 Finansielle indtægter				
Renteindtægter tilknyttede virksomheder	0	0	0	52
Andre finansielle indtægter	45	8	42	7
Vautakursgevinster	52	1	0	0
	97	9	42	59
5 Finansielle omkostninger				
Andre finansielle omkostninger	604	2.015	529	1.987
Valutakurstab	52	34	52	25
	656	2.049	581	2.012
6 Skat af årets resultat				
Årets aktuelle skat	2	-15	0	0
Årets udskudte skat	866	-12.415	279	-13.123
Regulering af skat vedrørende tidligere år	-8.330	420	-8.330	420
Regulering af udskudt skat tidligere år	8.202	428	8.202	428
	740	-11.582	151	-12.275

Noter til årsregnskabet

7 Immaterielle anlægsaktiver

Koncern

	Færdiggjorte ud- viklingsprojekter TDKK	Erhvervede patenter TDKK	Goodwill TDKK
Kostpris 1. januar	8.828	28.073	106.798
Tilgang i årets løb	0	753	0
Afgang i årets løb	0	-2.445	0
Kostpris 31. december	<u>8.828</u>	<u>26.381</u>	<u>106.798</u>
Ned- og afskrivninger 1. januar	6.525	22.899	67.401
Årets afskrivninger	576	2.227	5.985
Tilbageførte afskrivninger på årets afgang	0	-1.807	0
Ned- og afskrivninger 31. december	<u>7.101</u>	<u>23.319</u>	<u>73.386</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december	<u>1.727</u>	<u>3.062</u>	<u>33.412</u>

Orbicon A/S har indregnet et udviklingsprojekt vedrørende software til ledningsregistrering i fjernvarmeselskaber på baggrund af indgået aftale om minimum 5 år samarbejde med forretningspartnere omkring salg og distribution af softwareløsningen. Produktet henvender sig generelt til fjernvarmeselskaber og har et betydeligt potentiale udover det danske marked. Målingen er foretaget på baggrund af medgåede lønomkostninger tillagt indirekte produktionsomkostninger fratrukket forretningspartnerens betalinger for andel af udviklingen. Der foretages hvert år en vurdering af, om der er behov for yderligere nedskrivning udover afskrivningerne. Såfremt der er indikation på værdiforringelse, nedskrives projektet til genindvindingsværdi.

Moderselskab

	Færdiggjorte ud- viklingsprojekter TDKK	Erhvervede patenter TDKK	Goodwill TDKK
Kostpris 1. januar	5.454	27.737	72.849
Tilgang i årets løb	0	753	0
Afgang i årets løb	0	-2.445	0
Kostpris 31. december	<u>5.454</u>	<u>26.045</u>	<u>72.849</u>
Ned- og afskrivninger 1. januar	3.151	22.563	41.629
Årets afskrivninger	576	2.227	4.870
Tilbageførte afskrivninger på årets afgang	0	-1.807	0
Ned- og afskrivninger 31. december	<u>3.727</u>	<u>22.983</u>	<u>46.499</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december	<u>1.727</u>	<u>3.062</u>	<u>26.350</u>

Noter til årsregnskabet

8 Materielle anlægsaktiver

Koncern

	Produktions- anlæg og maskiner TDKK	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar TDKK	Indretning af lejede lokaler TDKK
Kostpris 1. januar	6.183	13.989	8.308
Valutakursregulering	-40	-41	0
Tilgang i årets løb	557	1.236	130
Afgang i årets løb	-1.015	-1.674	-142
Kostpris 31. december	<u>5.685</u>	<u>13.510</u>	<u>8.296</u>
Ned- og afskrivninger 1. januar	5.152	9.177	4.897
Valutakursregulering	-19	-20	0
Årets afskrivninger	451	2.395	624
Tilbageførte ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	-1.015	-1.653	-142
Ned- og afskrivninger 31. december	<u>4.569</u>	<u>9.899</u>	<u>5.379</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december	<u>1.116</u>	<u>3.611</u>	<u>2.917</u>

Moderselskab

	Produktions- anlæg og maskiner TDKK	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar TDKK	Indretning af lejede lokaler TDKK
Kostpris 1. januar	5.160	12.155	8.193
Tilgang i årets løb	557	1.081	35
Afgang i årets løb	-1.015	-1.650	-142
Kostpris 31. december	<u>4.702</u>	<u>11.586</u>	<u>8.086</u>
Ned- og afskrivninger 1. januar	4.664	8.067	4.802
Årets afskrivninger	288	2.034	583
Tilbageførte ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	-1.015	-1.640	-142
Ned- og afskrivninger 31. december	<u>3.937</u>	<u>8.461</u>	<u>5.243</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december	<u>765</u>	<u>3.125</u>	<u>2.843</u>

Noter til årsregnskabet

	Moderselskab	
	2018	2017
	TDKK	TDKK
9 Kapitalandele i dattervirksomheder		
Kostpris 1. januar	52.278	52.278
Kostpris 31. december	52.278	52.278
Værdireguleringer 1. januar	-38.604	-38.320
Valutakursregulering	-137	-110
Årets resultat	756	1.873
Udbytte til moderselskabet	0	-1.000
Afskrivning på goodwill	-1.115	-1.115
Andre reguleringer	-10	64
Værdireguleringer 31. december	-39.110	-38.608
Kapitalandele med negativ indre værdi nedskrevet over tilgodehavender	3.146	3.150
Regnskabsmæssig værdi 31. december	16.314	16.820
Resterende positivt forskelsbeløb, der indgår i ovenstående regnskabsmæssige værdi, udgør 31. december	7.063	8.178

Kapitalandele i dattervirksomheder specificeres således:

Navn	Hjemsted	Stemme- og ejerandel	Egenkapital	Årets resultat
LHE af 1/1-2010 A/S under frivillig likvidation	Viborg	100%	-3.146	4
Orbicon Arctic A/S	Nuuk, Grønland	100%	7.122	2.023
Orbicon AB	Göteborg, Sverige	100%	9.198	-1.272

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Morderselskab	
	2018 TDKK	2017 TDKK	2018 TDKK	2017 TDKK
12 Igangværende arbejder for fremmed regning				
Salgsværdi af igangværende arbejder	562.958	618.841	558.700	588.169
Modtagne acontobetalinge	-588.009	-625.803	-588.009	-597.363
	-25.051	-6.962	-29.309	-9.194
Indregnet således i balancen:				
Igangværende arbejder for fremmed regning under aktiver	14.278	19.257	10.020	17.025
Modtagne forudbetalinger under passiver	-39.329	-26.219	-39.329	-26.219
	-25.051	-6.962	-29.309	-9.194

13 Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter udgøres af forudbetalte omkostninger primært vedrørende husleje og forsikringer.

14 Egenkapital

Selskabskapitalen består af 22.500 aktier à nominelt TDKK 1. Ingen aktier er tillagt særlige rettigheder.

Selskabskapitalen har udviklet sig således:

	2018 TDKK	2017 TDKK	2016 TDKK	2015 TDKK	2014 TDKK
Selskabskapital 1. januar	22.500	22.000	22.000	22.000	22.000
Kapitalforhøjelse	0	500	0	0	0
Kapitalnedsættelse	0	0	0	0	0
Selskabskapital 31. december	22.500	22.500	22.000	22.000	22.000

Noter til årsregnskabet

15 Resultatdisponering	Moderselskab	
	2018	2017
	TDKK	TDKK
Årets henlæggelse til andre reserver	-449	-449
Overført resultat	1.025	-53.391
	576	-53.840

16 Hensættelse til udskudt skat	Koncern		Moderselskab	
	2018	2017	2018	2017
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Hensættelse til udskudt skat 1. januar	9.503	21.492	8.056	20.753
Årets indregnede beløb i resultatopgørelsen	9.062	-11.989	8.481	-12.697
Hensættelse til udskudt skat 31. december	18.565	9.503	16.537	8.056
Immaterielle anlægsaktiver	-3.245	461	-3.245	461
Materielle anlægsaktiver	-3.358	-1.952	-3.327	-1.897
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelse	-967	-926	-967	-925
Igangværende arbejder for fremmed regning	44.551	44.937	41.965	43.165
Skattemæssigt underskud til fremførsel	-18.416	-33.017	-17.889	-32.748
Overført til udskudt skatteaktiv	439	0	0	0
	19.004	9.503	16.537	8.056
Udskudt skatteaktiv				
Opgjort skatteaktiv	439	0	0	0
Regnskabsmæssig værdi	439	0	0	0

Det indregnede skatteaktiv består af skattemæssige underskud til fremførsel, som forventes udnyttet inden for de kommende 3-4 år.

Noter til årsregnskabet

	Koncern		Moderselskab	
	2018	2017	2018	2017
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
17 Andre hensættelser				
Andre hensættelser dækker hensættelse til forventede fremtidige omkostninger på afsluttede sager, herunder eventuelle garantiomkostninger.				
Andre hensættelser	5.110	0	5.110	0
	5.110	0	5.110	0

18 Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter består af diverse forudfakturerede indtægter.

	Koncern	
	2018	2017
	TDKK	TDKK
19 Pengestrømsopgørelse - reguleringer		
Finansielle indtægter	-97	-9
Finansielle omkostninger	656	2.049
Af- og nedskrivninger inklusiv tab og gevinst ved salg	11.687	13.542
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder	0	95
Skat af årets resultat	740	-11.582
Valutakursreguleringer	-137	-109
	12.849	3.986

20 Pengestrømsopgørelse - ændring i driftskapital

Ændring i varebeholdninger	186	2.010
Ændring i tilgodehavender	14.018	17.739
Ændring i andre hensatte forpligtelser	5.110	0
Ændring i leverandører m.v.	10.347	5.150
	29.661	24.899

Noter til årsregnskabet

21 Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser

Eventualforpligtelser

Koncernen og moderselskabet har påtaget sig leje- og leasingforpligtelser med en løbetid på mellem 2 mdr. og 9 år. Den samlede leje- og leasingforpligtelse udgør hhv. TDKK 119.378 (2017: TDKK 183.155) for koncernen og TDKK 113.594 (2017: TDKK 182.639) for moderselskabet.

Der er i forbindelse med igangværende og gennemførte projekter stillet garantier for TDKK 1.479 (2017: TDKK 1.410) i koncern og moderselskab. Herudover er selskabet forpligtet i henhold til Alm. Betingelser for Rådgivning (ABR89).

Koncernens danske selskaber indgår i en dansk sambeskatning, med Dalgasgroup A/S som administrationselskab. Koncernens danske selskaber hæfter derfor fra og med indkomståret 2013 subsidiært for indkomstskatter mv. for de sambeskattede selskaber og fra og med 1. juli 2012 ligeledes subsidiært for eventuelle forpligtelser til at indeholde kildeskatter på renter, royalties og udbytter for disse selskaber, der ejes af Det Danske Hedeselskab, som er ultimative moderselskab.

22 Nærtstående parter

Grundlag

Bestemmende indflydelse

Dalgasgroup A/S, Viborg
Det danske Hedeselskab, Viborg
Selskabets direktion og bestyrelse

Ejer alle aktier i selskabet.
Ejer alle aktier i Dalgasgroup A/S.
Har tegningsret og har dermed bestemmende indflydelse på Orbicon A/S

Transaktioner

Selskabet sælger konsulentytelser til den øvrige del af Hedeselskab koncernen og køber IT-ydelser mv. fra koncernen. Køb og salg udgør i 2018 henholdsvis DKK 10,6 mio. og DKK 16,3 mio. Fra 1. januar 2018 omfatter samhandlen også Obicons udleje af uudnyttede lokaler til koncernen til en leje svarende til Orbicons indleje på DKK 7,4 mio. Derudover er DataAPEX solgt til koncernen i 2018 for DKK 15 mio. I 2018 har moderselskabet overtaget tilgodehavendet vedrørende ekstraarbejder på to entreprisekontrakter, hvilket skete til bogført værdi på overtagelsestidspunktet.

Noter til årsregnskabet

22 Nærtstående parter (fortsat)

Koncernregnskab

Selskabet indgår i koncernrapporten for moderselskabet

Navn

Hjemsted

Det danske Hedeselskab

Viborg

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Orbicon A/S for 2018 er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for store virksomheder i regnskabsklasse C.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Koncern- og årsregnskab for 2018 er aflagt i TDKK.

Generelt om indregning og måling

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Herudover indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Endvidere indregnes i resultatopgørelsen alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser samt tilbageførsler som følge af ændrede regnskabsmæssige skøn af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Konsolideringspraksis

Koncernregnskabet omfatter moderselskabet Orbicon A/S samt virksomheder, hvori moderselskabet direkte eller indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne, eller hvori moderselskabet gennem aktiebesiddelse eller på anden måde har en bestemmende indflydelse. Virksomheder, hvori koncernen besidder mellem 20% og 50% af stemmerettighederne og udøver betydelig men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder.

Ved konsolideringen sammendrages poster af ensartet karakter. Koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, udbytter og mellemværender samt realiserede og urealiserede interne gevinster og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder elimineres.

Moderselskabets kapitalandele i de konsoliderede dattervirksomheder udlignes med moderselskabets andel af dattervirksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort på det tidspunkt, hvor koncernforholdet blev etableret.

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Leasing

Leasingkontrakter, hvor koncernen har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiel leasing), indregnes i balancen til det laveste af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af leasingydelse, beregnet ved anvendelse af leasingaftalens interne rente eller en alternativ lånerente som diskonteringsfaktor. Finansielt leasede aktiver af- og nedskrives efter samme praksis som fastlagt for koncernens øvrige anlægsaktiver.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel omkostningsføres løbende i resultatopgørelsen.

Alle øvrige leasingkontrakter betragtes som operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post. Hvis valutapositioner anses for sikring af fremtidige pengestrømme, indregnes værdireguleringerne direkte på egenkapitalen.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, måles til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældens opståen indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Anlægsaktiver, der er købt i fremmed valuta, måles til kursen på transaktionsdagen.

Segmentoplysning om nettoomsætning

Oplysninger om aktiviteter og geografiske markeder er baseret på koncernens afkast og risici samt ud fra den interne økonomistyring. Koncernens aktiviteter anses som det primære segmentområde.

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Ved salg af varer indregnes nettoomsætning, når fordele og risici vedrørende de solgte varer er overgået til køber, nettoomsætningen kan måles pålideligt og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele ved salget vil tilgå koncernen.

Igangværende arbejder for fremmed regning (entreprisekontrakter) indregnes i takt med, at produktionen udføres, hvorved nettoomsætningen svarer til salgsværdien af årets udførte arbejder (produktionsmeto-

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

den). Denne metode anvendes, når de samlede indtægter og omkostninger på entreprisekontrakten og færdiggørelsesgraden på balancedagen kan opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele, herunder betalinger, vil tilgå koncernen. Som færdiggørelsesgrad anvendes afholdte omkostninger i forhold til de forventede samlede omkostninger på entreprisekontrakten.

Serviceydelser indregnes i takt med udførelse af den service, som kontrakten vedrører ved anvendelse af produktionsmetoden, hvorved nettoomsætningen svarer til salgsværdien af årets udførte serviceydelse. Metoden anvendes, når de samlede indtægter og omkostninger på serviceydelsen og færdiggørelsesgraden på balancedagen kan opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele, herunder betalinger, vil tilgå koncernen. Som færdiggørelsesgrad anvendes afholdte omkostninger i forhold til de forventede samlede omkostninger på serviceydelsen.

Nettoomsætningen måles til det modtagne vederlag og indregnes eksklusive moms og med fradrag af rabatter i forbindelse med salget.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger indeholder indirekte produktionsomkostninger og omkostninger til lokaler, salg og distribution samt kontorhold mv.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger indeholder gager og lønninger samt lønafhængige omkostninger.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger indeholder årets af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Andre driftsindtægter/-omkostninger

Andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger omfatter regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedernes hovedaktivitet, herunder avance og tab ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder

I resultatopgørelsen indregnes den forholdsmæssige andel af resultat for året under posten "Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder".

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Skat af årets resultat

Skat af årets resultat består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat og indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Selskabet er sambeskattet med 100% ejede danske og udenlandske dattervirksomheder. Selskabsskatten fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster.

Balancen

Immaterielle anlægsaktiver

Udviklingsprojekter, patenter og licenser

Omkostninger på udviklingsprojekter omfatter gager, afskrivninger og andre omkostninger, der direkte og indirekte kan henføres til selskabets udviklingsaktiviteter.

Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i koncernen kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt der er tilstrækkelig sikkerhed for, at kapitalværdien af den fremtidige indtjening kan dække produktions-, salgs- og administrationsomkostninger samt selve udviklingsomkostningerne.

Udviklingsprojekter, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, i takt med at omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller genindvindingsværdi, såfremt denne er lavere. Et beløb svarende til de indregnede udviklingsomkostninger reserveres i posten "Reserve for udviklingsomkostninger" under egenkapitalen. Reserven omfatter udelukkende udviklingsomkostninger, som er indregnet i regnskabsår, der begynder den 1. januar 2016 eller senere. Reserven reduceres løbende med af- og nedskrivninger på udviklingsprojekterne.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over den periode, hvori udviklingsarbejdet forventes at frembringe økonomiske fordele. Afskrivningsperioden udgør 3-5 år.

Patenter og licenser måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere.

Patenter afskrives over den resterende patentperiode eller en kortere økonomisk levetid. Afskrivningsperioden udgør maksimalt 20 år. Softwarelicenser afskrives over aftaleperioden, som udgør 3-8 år.

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Goodwill

Goodwill er positive forskelsbeløb mellem kostpris og brugsværdien af overtagne aktiver og forpligtelser i virksomhedsovertagelsen. Goodwill afskrives lineært over den vurderede økonomiske brugstid, der fastlægges på baggrund af ledelsens erfaringer inden for de enkelte forretningsområder. Brugstiderne er fastlagt ud fra en vurdering af, i hvilket omfang der er tale om strategisk erhvervede virksomheder med en stærk markedsposition og langsigtet indtjeningsprofil. Hvis brugstiden ikke kan skønnes pålideligt fastsættes den til 10 år. Brugstiderne revurderes årligt. De anvendte afskrivningsperioder udgør 5-20 år.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Afskrivningsgrundlaget, der opgøres som kostpris reduceret med eventuel restværdi, fordeles lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

Produktionsanlæg og maskiner	3-6 år
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	6-8 år
Indretning af lejede lokaler	6-15 år

Afskrivningsperiode og restværdi revurderes årligt.

Nedskrivning af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning.

Hvis dette er tilfældet, foretages nedskrivning til den lavere genindvindingsværdi.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes og måles efter den indre værdis metode.

I balancen indregnes under posten "Kapitalandele i associerede virksomheder" den forholdsmæssige ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort med udgangspunkt i dagsværdien af de identificerbare nettoaktiver på anskaffelsestidspunktet med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne avancer eller tab og med tillæg af resterende værdi af eventuelle merværdier og goodwill opgjort på tidspunktet for anskaffelsen af virksomhederne.

Den samlede nettoopskrivning af kapitalandele i associerede virksomheder henlægges via overskudsdispo-

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

neringen til "Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode" under egenkapitalen. Reserven reduceres med udbytteudlodninger til moderselskabet og reguleres med andre egenkapitalbevægelser i de associerede virksomheder.

Associerede virksomheder med negativ regnskabsmæssig indre værdi indregnes til DKK 0. Hvis moderselskabet har en retslig eller en faktisk forpligtelse til at dække virksomhedens underbalance, indregnes en hensat forpligtelse hertil.

Øvrige finansielle anlægsaktiver

Øvrige finansielle anlægsaktiver omfatter deposita samt tilgodehavender i associerede virksomheder.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden eller nettorealisationseværdi, hvis denne er lavere.

Nettorealisationseværdien for varebeholdninger opgøres til det beløb, som forventes at kunne indbringes ved salg i normal drift med fradrag af salgsomkostninger. Nettorealisationseværdien opgøres under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

Kostpris for handelsvarer samt råvarer og hjælpematerialer omfatter købspris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Kostpris for fremstillede færdigvarer samt varer under fremstilling omfatter kostpris for råvarer, hjælpematerialer og direkte løn med tillæg af indirekte produktionsomkostninger. Indirekte produktionsomkostninger indeholder indirekte materialer og løn samt vedligeholdelse af og afskrivning på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, fabriksbygninger og udstyr samt omkostninger til fabriksadministration og ledelse.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles i balancen til amortiseret kostpris eller en lavere nettorealisationseværdi, hvilket normalt udgør nominal værdi med fradrag af nedskrivning til imødegåelse af tab.

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning vedrørende serviceydelser måles til salgsværdien af det udførte arbejde opgjort på grundlag af færdiggørelsesgraden. Færdiggørelsesgraden opgøres som andelen af de afholdte kontraktomkostninger i forhold til kontraktens forventede samlede omkostninger. Når det er sandsynligt, at de samlede kontraktomkostninger vil overstige de samlede indtægter på en kontrakt, indregnes det forventede tab i resultatopgørelsen.

Når salgsværdien ikke kan opgøres pålideligt, måles salgsværdien til medgåede omkostninger eller en

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

lavere nettorealiseringsværdi.

Modtagne acontobetalinge fragår i salgsværdien. De enkelte kontrakter klassificeres som tilgodehavender, når nettoværdien er positiv, og som forpligtelser, når nettoværdien er negativ.

Omkostninger i forbindelse med salgsarbejde og opnåelse af kontrakter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de afholdes.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet som aktiver omfatter afholdte forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, forsikringspræmier, abonnementer og renter.

Egenkapital

Udbytte

Udbytte, som ledelsen foreslår uddelt for regnskabsåret, vises som en særskilt post under egenkapitalen.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når koncernen som følge af en begivenhed indtruffet senest på balance-dagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at der må afgives økonomiske fordele for at indfri forpligtelsen.

Andre hensatte forpligtelser omfatter garantiforpligtelser til udbedring af arbejder inden for garanti-perioden. De hensatte forpligtelser måles og indregnes på baggrund af erfaringerne med garantiarbejder.

Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, opgjort på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet, henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat, som følge af ændringer i skattesatser, indregnes i resultatopgørelsen eller i egenkapitalen, når den udskudte skat vedrører poster, der er indregnet i egenkapitalen.

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter. Tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Finansielle gældsforpligtelser

Gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, der i al væsentlighed svarer til nominal værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter opført som forpligtelser udgøres af modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende regnskabsår.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser koncernens pengestrømme for året opdelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvider samt koncernens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrøm fra driftsaktiviteten opgøres som årets resultat reguleret for ændring i driftskapitalen og ikke kontante resultatposter som af- og nedskrivninger og hensatte forpligtelser. Driftskapitalen omfatter omsætningsaktiver fratrukket kortfristede gældsforpligtelser eksklusive de poster, der indgår i likvider.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrøm fra investeringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrøm fra finansieringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra optagelse og tilbagebetaling af langfristede gældsforpligtelser samt ind- og udbetalinger til og fra selskabsdeltagerne.

Likvider

Likvide midler består af "Likvide beholdninger" og "Kassekreditter".

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

Noter til årsregnskabet

23 Anvendt regnskabspraksis (fortsat)

Hoved- og nøgletal

Forklaring af nøgletal

Bruttomargin	$\frac{\text{Bruttofortjeneste} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Overskudsgrad	$\frac{\text{Resultat før finansielle poster} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Afkastningsgrad	$\frac{\text{Resultat før finansielle poster} \times 100}{\text{Samlede aktiver}}$
Soliditetsgrad	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Samlede aktiver ultimo}}$
Forrentning af egenkapital	$\frac{\text{Ordinært resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$
Likviditetsgrad	$\frac{\text{Omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Kortfristede gældsforpligtelser}}$
EBITDA -Margin	$\frac{\text{Driftsresultat} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$